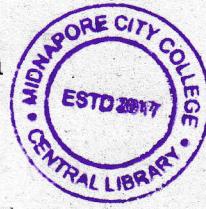

2023

4th Semester Examination

SANSKRIT (Honours)

Paper : C 8-T

[Indian Epigraphy, Paleography, and Chronology]

Full Marks : 60

Time : Three Hours

*The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु दश सुरगिरा देवनागरीलिप्या समाधेयाः।

2×10=20

(क) जन्-फेथ्फुल्-फ्लीट्-महोदयेन रचितस्य ग्रन्थद्वयस्य नाम्नि
लिख्येताम्।(ख) हरकेलि इति नाटकं केन राजा प्रणीतम्? कस्मिन् स्थाने
प्राप्यते नाटकमिदम्?

(ग) प्राचीनभारतवर्षे कति ऋतवः सन्ति? नामानि प्रदीयन्ताम्।

(घ) पाणिनीयशिक्षानुसारं किमस्ति अधमपाठकस्य लक्षणम्?

(ङ) भारतवर्षे एतावत् कालपर्यन्तप्राप्तेषु संस्कृतभाषया

P.T.O.

(2)

लिखितेषु ताम्रशासनेषु आदिमं किम्? तस्य शासनस्य संभाव्यः कालो लेखनीयः।

(च) आदिब्राह्मीलिपे: पाठेऽद्वारे आदै कः सफलोऽभवत्?

आदिब्राह्मीलिपे: संपूणपठोद्वारः केन कृतः?

(छ) अधोलिखितानां संकेतानां देवनागर्या अंकेन परिणमनं कार्यम्। (अंकानां वामागतिरिति सुत्रमवलम्ब्य)।

- पद्धत्यरिपुष्टिवीमाने विसंवति

- शाके सिन्ध्वगिनबाणेन्दौ

(ज) अशोकाराजप्रणीतेन मुख्यप्रस्तरानुशासनानि येषु स्थानेषु

प्रायत्ने तेषु कस्यचित् चतुष्टयस्य उल्लेखः कार्यः।

(झ) के आसन् कायस्थाः? भारतीभाण्डगारः कः?

(ञ) प्रस्ताराखानकाः लोख्येषु कीदृशीभिः अभिधाभिः

उल्लिखिताः?

(ट) अशोकाराजप्रणीते सारनाथगौणस्तम्भाभिलेखे 'ओदातानि',

'आनावाससि' चेति पद्धत्यस्य कौ अर्थो?

(ड) प्रथमरुद्रदान्मो जुनागडापिलेखानुसारं प्रणयक्रिया का?

(इ) चन्द्रराजस्य मेहरौलिलेखे उल्लिखितायाः विष्णुपदगिरे:

आधुनिकभौगोलिकस्थितिः निर्दिश्यताम्। मेहरौलि इति स्थानस्य प्राचीनं नाम किमासीत्?

(3)

(द) गुप्तनपते: समुद्रगुप्तस्य एराणभिलेखानुसारं के आसीत् तस्य नृपते: पत्नी? तस्याः विशेषणहृथमभिलेखानुसारं लेखनीयम्।

(ए) भारतवर्षे उपलब्धेषु कृतपाठेषु अभिलेखेषु के तावत्

प्राचीनतमाः? क्या लिप्या ते लिखिताः?

2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कस्यचिद् चतुष्टयस्य उत्तरं प्रदेयम्, येषु

एकस्योत्तरं सुरागिरा देवनागर्या च देयम्।

5×4=20

(क) व्याख्या कार्यः।

• यस्योद्दर्थतः प्रतीपमुरसा शशून् समेत्यातान्;

• दक्षिणापथपते: सातकर्णे: द्विरपि निर्व्याजमवजित्याजित्य

(ख) प्राचीनभारतीयाभिलेखपाठे दीनेशचन्द्रसरकारमहाभागस्य अवदानं विचार्यताम्।

(ग) ब्राह्मीवर्णमालायाः पाठोऽद्वारवृत्तान्तःसामासात् आलोचनीयः।

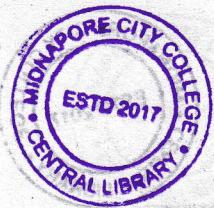
(घ) टिप्पणी रचनीया।

2.5+2.5

धर्मानुशंसनश्लोकाः; विक्रमाद्वः

(ङ) एपिग्राफि इति पदस्य कोऽर्थः? समासतो लिख्यताम्।

(च) गुप्तनपते: समुद्रगुप्तस्य एराणभिलेखस्य भाषा लिपिश्च लेखनीये। अस्याभिलेखस्य महत्वं विचार्यताम्। 2+3

(4)

3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कस्यचिद् द्वयस्य समाधानं कर्तव्यम्।

$$10 \times 2 = 20$$

(क) प्रथमरुद्रदाम्नो जुनागडाभिलेखमाश्रित्य सुदर्शनसेतोः ध्वंसकारणं तथा जीर्णोद्धारप्रक्रिया आलोचनीये । 5+5

(ख) आदिब्राह्मीवर्णमालायाः वैशिष्ट्यानि सोदाहरणम् आलोच्यन्ताम् ।

(ग) 'आविंध्यादाहिमाद्रेविरचितस्तीर्थयात्राप्रसंगादुद्धीवेषु प्रहर्ता नृपतिषु — ' कस्मिन् लेख्ये लेख्यांशोऽयं प्राप्यते ? अस्मिन् लेख्ये कस्य नृपतेः प्रशस्तिः उपलब्धा ? तस्य नृपस्य संभाव्यः कालो लिख्यताम् । अस्य लेख्यस्य ऐतिहासिकमहत्वं लेखनीयम् । 1+1+1+7

(घ) प्राचीनभारतीयोपमहादेशस्य राजनैतिकसामाजिकार्थ- नैतिकेतिहासविनिर्माणे अभिलेखानामुपयोगो विचार्यताम् ।